

Tenir temps

Dues oracions com *No té temps d'anar-hi* i *No té ganes d'anar-hi* tenen, aparentment, la mateixa estructura, i n'esperem, per tant, el mateix comportament sintàctic. Aviat ens adonem, però, que no és pas així, car la segona permet una pronominalització que no és possible en la primera. Efectivament, si proposem a algú una determinada acció (per exemple, anar a tal o tal lloc), ens respondrà, segons els cas, *No en tinc ganes* o *No tinc temps*; construccions com *No en tinc temps* o *No en tinc el temps* són totalment artificioses, estranyes a la llengua real, i si avui apareixen en els nostres textos és obeint a un prejudici gramatical, com a reacció a la tendència cada cop més general (i tan lamentable l'una com l'altra) a l'eliminació sistemàtica del pronom *en*, això és, a dir, *No tinc ganes en lloc de No en tinc ganes*.

Es segurament arriscat de dir per quina raó *No tinc temps d'anar-hi* no admet la pronominalització de l'infinitiu introduït per la preposició *de* que és normal i obligada en *No tinc ganes d'anar-hi*. Una explicació versemblant podria ésser la següent: el tipus de relació que hi ha entre el substantiu *temps*, en el sentit de "ocasió, oportunitat, avinentesa", i el seu determinatiu, s'expressa més aviat per mitjà de la preposició composta *per a*, com es veu clarament si aquest determinatiu és nominal, *No tinc temps per a coses d'aquestes*, *No tinc temps per a bromes* (en canvi, *No tinc ganes de bromes*), i àdhuc certs infinitius, com *No tinc temps per a perdre*. Com se sap, però, la preposició simple *de* substitueix sovint, especialment davant els infinitius, la composta *per a*, i això potser podria explicar que tot essent possible *No tinc temps d'anar-hi* al costat de *No tinc temps per a anar-hi*, un cop ja s'ha parlat del fet d'anar-hi no sigui substituït pel pronom *en* sinó, partint de la segona construcció (amb *per a*), simplement sobreentès: *No tinc temps*.

Amb tot, l'explicació precedent podria topar amb l'inconvenient d'altres construccions anàlogues, però amb l'infinitiu susceptible d'ésser introduït únicament per la preposició *de*. Així, *tenir l'oportunitat*, *l'ocasió*, *el valor d'anar-hi* (al costat de *per a anar-hi*) confirmarien el que hem dit, però *tenir por*, *tenir la intenció*, *el desig d'anar-hi*, malgrat l'ús exclusiu de la preposició *de*, ofereixen una notable resistència a la pronominalització indicada i semblen exigir d'altres solucions.